

Хилько О.Л.

Кандидат політичних наук, старший науковий співробітник Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

БЕЗПЕКОВА ДИЛЕМА УКРАЇНИ

Дана стаття аналізує специфіку безпекової дилеми України, що сконцентрована в питанні, як інтегруватися до структури європейської безпеки, водночас, зберігаючи позитивні відносини з Росією. Обґрунтовується застосування інструментарію Європейського Союзу для посилення безпекових характеристик України.

Ключові слова: безпекова дилема України, безпекове середовище, Європейський Союз, Росія.

Всі роки незалежності зовнішню політику України обумовлювала традиційна безпекова дилема, що визначає орієнтири для пошуку своєї моделі безпеки, і сконцентрована в питанні, як інтегруватися до структур європейської безпеки, водночас, зберігаючи позитивні відносини з Росією. Ця безпекова дилема, по суті, відображається в усіх українських зовнішньополітичних альтернативах: політиці багатовекторності, нейтралітету та позаблоковості, європейської та євроатлантичної інтеграції, євразійського вектора як інструментів забезпечення національної безпеки.

Наявність безпекової дилеми України пояснюється її геополітичним положенням, силовими характеристиками дотичних центрів сили та рядом інших факторів. Україна в силу свого статусу держави середнього рівня, в силу історичної спадщини, внутрішньополітичних і економічних проблем, певної ресурсної обмеженості, які в сукупності становлять міжнародних потенціал держави, не може здійснювати відчутний вплив на міжнародну безпеку. Проте, сама Україна на сучасному етапі відчуває дефіцит безпеки. Адже вона є елементом розбалансованої системи міжнародних відносин та знаходиться в надзвичайно динамічному безпековому середовищі. Світ шукає нових моделей розвитку. Від України це вимагає формування гнучкої та адекватної стратегії національної безпеки та стратегії інтеграції в європейський безпековий

простір, де Україна може отримати адекватну відповідь на виклики, перед якими стоїть.

Провідні експерти України намагаються осмислити всі сучасні зміни і винайти оптимальну модель безпеки для України. Так, до питань національної безпеки України та її місця в регіональних системах безпеки звертаються провідні фахівці Національного інституту стратегічних досліджень, Київського національного університету та ряду інших академічних та освітніх установ—В. Горбулін, О. Литвиненко, Г. Перепелиця, О. Їжак, І. Храбан, О. Бодрук тощо. Серед західних експертів з питань безпеки України варто виділити тих, хто розглядає європейську інтеграцію України як інструмент посилення її безпекових параметрів. В першу чергу це М. Емерсон та З. Бжезинський. Дана стаття покликана проаналізувати специфіку безпекової дилеми України на сучасному етапі та обґрунтувати доцільність застосування інструментарію Європейського Союзу для посилення безпекових характеристик України.

В українському безпековому дискурсі значна, якщо не переважаюча, роль належить загрозам внутрішнього характеру, що зумовлено відсутністю ліберально-демократичних цінностей в Україні і пріоритетом державних інтересів над суспільними. Ключовим внутрішнім джерелом національної безпеки України є вибудовування її цілей, визначення її загроз та шляхів їх подолання не на базі сформованих шляхом суспільного консенсусу національних цінностей та інтересів, такими, що усвідомлені як політичною елітою, так всім суспільством, а на основі часто кон'юнктурних політико-економічних інтересів політичної еліти. Відповідно, стратегія національної безпеки, як і Закон про основи національної безпеки та воєнні доктрини сформовані за таким самим принципом. Такі особливості національної безпеки України зумовлені несформованістю політичної нації в силу ряду об'єктивних історико-політичних факторів, що, безумовно, ускладнює і визначення зовнішньополітичних орієнтирів забезпечення безпеки. Пошук власної ідентичності та оптимальної моделі розвитку Україною дещо затягнувся в часі з огляду на складні внутрішні соціальні та культурні процеси, а також на особливості зовнішньої стратегічної конкуренції.

В якості ключового зовнішньополітичного виклику для України є ущільнення зовнішніх залежностей від ключових центрів сили, державних та регіональних міжнародних суб'єктів, що посилює вразливість України як на міжнародній арені, так і по ряду внутрішньополітичних та економічних позицій.

Україна—одна з небагатьох держав пострадянського простору, яка застрягла на перехідному етапі постбіполярного періоду. В геополітичному сенсі Україна—потужна регіональна держава—виявилась затиснутою на міжсистемній периферії між двома крупнішими центрами сили—ЄС і Росією,—що здійснюють на неї вагомий вплив. Україна перебуває в регіоні, важливому з точки зору енергопоставок, на його безпеку негативно впливають "заморожені" конфлікти, що мають наслідком поширення інших нетипових загроз, зокрема: нелегальна міграція, наркотрафік, проблеми нерозповсюдження зброї тощо.

В умовах, коли в сучасному світі, з одного боку, послаблені міжнародні режими безпеки, а з іншого—активно формуються нові системи міжнародної взаємодії, Україна, яка належить до кількох регіональних систем, що мають різний рівень внутрішнього структурування і динаміку розвитку,—європейської, євроатлантичної, євразійської системи безпеки, не є активним суб'єктом жодної з них. Вона здійснює значний вплив на їх розвиток, є системоформуючим елементом всіх трьох систем, однак Україна не користується гарантіями безпеки, що поширюються на складові цих систем. Відтак, Україна відчуває дефіцит безпеки і перманентно перебуває на стадії пошуку як гарантій власної безпеки, так і своєї позиції щодо розвитку регіональних та субрегіональних систем безпеки, на перехресті яких вона знаходиться. Головною стратегічною загрозою для України є небезпека її маргіналізації між безпековими просторами, ключові сили якого будуть здійснювати на неї відчутний тиск.

Невключеність України до жодного інтеграційного об'єднання не сприяє як її безпечному існуванню в даному безпековому середовищі, так і не стимулює інноваційний розвиток її економіки та стабільні соціальні процеси. Україна не має стартових переваг та міцного фундаменту для посилення власних лідерських позицій та посилення власного політичного потенціалу в ієрархії інтеграційних процесів.

На безпекове середовище України впливає її геополітичне положення в регіоні Східної Європи, регіоні, затиснутому між двома інтеграційними проектами, двома системами, що сповідують різні цінності і мають різне бачення безпеки. Більшість країн Центрально-Східної Європи мали більш сприятливі внутрішні і зовнішні чинники для прискореного винайдення оптимальної моделі політичного й економічного розвитку та геополітичного вектору руху. Більшість із них приєдналась до ЄС і НАТО, Білорусь увійшла до інтеграційних об'єднань, що розвиваються на євразійському просторі.

Україна і Білорусь (вже в меншій мірі Молдова) залишаються зоною невизначеності або полем асиметричної конкуренції сусідніх із ними центрів сили. Останніми роками зросло геополітичне і гео економічне значення Східної Європи, як певною мірою і всього пострадянського простору, у відносинах Євросоюзу та Росії. Ця зона стала розглядатися в якості важливого визначального параметра посилення зовнішньополітичної потужності і статусних характеристик двох центрів сили на міжнародній арені. Загалом, весь простір Східної (Нової Східної) Європи є об'єктом конкуренції не лише європейських, але й позаєвропейських центрів сили (як США), оскільки він містить потужний геополітичний і стратегічний потенціал.

Внаслідок розширення Європейського Союзу на схід та зовнішньополітичних ініціатив Росії на пострадянському просторі між цими двома суб'єктами остаточно оформився простір спільних стратегічних інтересів, в якому перебувають Україна, Білорусь і Молдова, — держави, що не є учасниками жодного інтеграційного об'єднання. Цей простір отримав назву "спільного сусідства" ("shared neighbourhood"). Кристалізація самого терміну "спільне сусідство" свідчить про усвідомлення обома суб'єктами — ЄС та Росією — наявності простору, в якому вони обидва мають стратегічні інтереси і на який мають намір впливати. Для України це може означати, з одного боку, відігривання ролі об'єкта конкуренції вказаних суб'єктів; з іншого боку, можливість використати дане положення з метою досягнення власних прагматичних цілей.

В такому стратегічному ландшафті, як справедливо зазначає М. Емерсон, коли жодна з шести східних партнерів ЄС (учасників Східного партнерства) не має чіткої перспективи щодо членства ні в ЄС, ні в НАТО, а російська стратегічна присутність зберігається чи наростає по всьому регіону, усі країни шукають політичної та економічної "європеїзації" в тій чи іншій мірі [1].

В контексті попереднього ризику для України важливо не виступити (чи не залишатись) у трикутнику ЄС-Україна-Росія мішенню геополітичних ігор двох її партнерів або, що ще гірше, жертвою їх політичного та економічного компромісу. Останніми роками Україна, фактично, виступає в ролі фактора тиску для обох сторін, який вони використовують в ході переговорів по ключовим для них питанням економічної чи політичної співпраці.

В такій ситуації "прихильність" будь-якої зі сторін та пропозиції участі в тих чи інших проектах можуть вводити в оману і пропонувати, по суті, не потрібні Україні переваги, а лише бути спрямованими

на протизагу проекам іншої сторони або опонента. Такий ризик існує у випадку, якщо в основі стосунків ЄС і Росії буде лежати конкуренція [2, с. 70].

Стратегічну важливість України для Росії яскраво ілюструють слова двох поважних науковців. За словами О. Литвиненко, "Україна — ключова країна пострадянського простору. З цим пов'язаний транзит, насамперед газовий. Саме Україна є вектором політики РФ на пострадянському просторі. Остаточна втрата впливу в Україні в середньостроковій перспективі означатиме і втрату Білорусі, фактичне позбавлення можливості побудови прямих стратегічних відносин з ЄС і зміну політичного режиму. Успішна демократична Україна — це безумовний демонстраційний приклад для Росії" [3]. Л. Шевцова: "Україна для Кремля зовсім не міжнародний суб'єкт. Україна — фактор внутрішньої стійкості російського режиму" [4].

Події в Україні кінця 2013-початку 2014 років, що ще будуть переосмислені ходом історичних подій, вже зараз чітко окреслили вразливість Росії в контексті наближення перспективи європейської інтеграції України. Росія доводить, що не може допустити "випадання" України з її поля тяжіння, так само як не може відмовитись і від перспектив втягування її до власного інтеграційного простору.

Згідно останній концепції зовнішньої політики Росії від 2013 року [5], Росія вважає себе оточеною з усіх сторін центрами сили, які або більші, ніж вона сама, або розвиваються більш динамічно. В той же час Росія претендує на статус великої держави, самостійного центру сили, який визначає параметри навколишнього безпекового середовища. І тут можна заперечити голові комітету Держдуми РФ В. Ніконову [6], який стверджує, що політика Росії не має глобальних зовнішньополітичних цілей, вона спрямована перш за все на забезпечення власної безпеки. Події в Україні засвідчили саме глобалізацію зовнішньополітичних устремлень Росії і перевели потенційні загрози безпеці України в реальні.

Зараз в Україні формується принципово нова зовнішньополітична позиція, що диктує потребу у виборі моделі гарантування безпеки України, адже обрані раніше інструменти виявились або не працюючими або відпали в силу зміни зовнішньополітичної ситуації в країні. Членом НАТО Україна в близько- та середньостроковій перспективі не стане, сумнівно, що найближчій перспективі Україна продемонструє відповідність критеріям членства в ЄС та чітке бажання вступати до нього.

Розгляд конкретної держави чи організації в якості суб'єкта забезпечення власної безпеки (як це мало місце у вітчизняній зовнішній політиці протягом вже 20 років) недоцільний з огляду на те, що жодна з них не має чіткої стратегії гарантування безпеки України. — Росія має для цього політичні амбіції, однак не має ресурсів і не здатна запропонувати партнерську кооперативну схему відносин, яка б і надавала Україні відповідні гарантії. Розглядати Росію в якості гаранта безпеки України видається сумнівним з огляду на асиметричний характер взаємовідносин; — держави-члени ЄС і США на початку 90-х обрали в якості інструменту стабілізації та демократизації країн Центрально-Східної Європи їх інтеграцію до своїх структур — ЄС і НАТО. І це було єдиним стратегічним варіантом. Однак, в силу вичерпності процесу розширення або його не виправдання (мають право на життя різні варіанти) виявилось, що для України не вироблено альтернативного її включенню до західних структур варіанту гарантування незалежності, стабілізації політико-економічних процесів та демократизації суспільства. Відтак, Захід стоїть перед проблемою вироблення стратегії відносин з Україною та її інтеграції в європейські процеси та європейський безпековий простір, зокрема.

Безпековий фактор поряд із економічними потребами вимагають пошуку такого місця України між двома просторами та інтеграційними об'єднаннями, яке би забезпечило їй стабільну перспективу політичного й економічного зростання на основі поділу спільних цінностей і інтересів, а також можливість нарощувати власний лідерський потенціал в регіоні.

Питання інтеграції України вже не стоїть на порядку денному її зовнішньої політики не лише в силу останнього періоду відносин Україна-Росія, але й в силу специфіки самих інтеграційних проєктів на євразійському просторі, які ще знаходяться в зародковому стані, а спосіб їх започаткування несе в собі загрозу саморуйнації. Адже всі інтеграційні процеси мають виходити "знизу", тобто ініціюватись учасниками в силу нагальних потреб вирішення тих чи інших питань регіонального чи субрегіонального характеру. Нав'язування свого бачення одним із учасників, незалежно від його ресурсів і потенціалу, загрожує низькою конкурентоспроможністю інтеграційного об'єднання в регіональному та світовому масштабі.

Серед слабких сторін євразійського політико-економічного та безпекового простору для інтересів України — його мозаїчність, фрагментарність і розмитість, окремі елементи простору конкуру-

ють між собою. В ньому наявні сильні відцентрові тенденції, нестача структурних реформ, руйнування інфраструктури; високий рівень корупції й організованої злочинності; надзвичайна рухливість простору, що передбачає можливу міграцію деяких учасників до інших регіональних систем; заснування безпекової складової на принципі патерналізму; акцент на "жорсткій безпеці" та притаманній їй загрозам; військово-політичні ресурси як основний засіб.

Відтак, інтеграція України до пострадянського інтеграційного простору з метою досягнення цілей гарантування національної безпеки, модернізації економіки та підвищення її конкурентоспроможності, а, головне, формування спільного майбутнього та спільної ідентичності не вбачається доцільною [7].

Тож, на сьогодні, головним викликом для України є дефіцит безпеки і гарантій. Суттєву загрозу її безпеці становлять внутрішні виклики. Відповідь на ці виклики і загрози є зміст шукати в площині європейської системи безпеки, на чолі якої стоїть Європейський Союз зі своєю нормативною, регуляторною та, зрештою, трансформаційною силою. В цьому сенсі важливим є збіг на даному етапі розвитку інтересів України та Європейського Союзу в їх пошуках. Тут варто звернути увагу на європейський концепт "європеїзації", який часто використовується паралельно із поняттям "трансформаційна сила". Так, відома дослідниця Т. Бьорзель пропонує розуміти під європеїзацією формування такої структури політичних можливостей, яка пропонує суб'єктам додаткові ресурси для здійснення свого впливу, в той же час, строго обмежуючи здатність інших переслідувати власні цілі [8, с. 5; 4]. Єврокомісія в 2003 р. під європеїзацією має на увазі інструмент ЄС для формування "кільця друзів", які поділяють спільні з країнами — членами ЄС норми і принципи хорошого управління і відповідно адаптують національні інститути і політики.

З 70-х років, а тим більше, з часу започаткування Європейським Союзом Спільної зовнішньої політики та політики безпеки (зафіксованої у Маастрихтському договорі) і розвитком політики безпеки, яка з роками трансформувалась у Спільну безпекову та оборонну політику (зафіксованої у Лісабонському договорі), Євросоюз позиціонувався як структура, що взяла на себе цивільні аспекти безпеки, або така, що бореться із м'якими загрозами; як структура, компліментарна до військової діяльності НАТО, на яку покладена боротьба із жорсткими або військовими загрозами. Ключові дискусії велися щодо комунітарного характеру зовнішньої та безпекової політики ЄС, а також балансу

чи перебалансування жорстких і м'яких аспектів в безпековій діяльності ЄС.

На сьогоднішній день одним з ключових елементів дискусії про зовнішньополітичне проектування сили Союзу є застосування нормативної сили. Вона поширилась і на сферу безпеки і передбачає запровадження державами-партнерами норм і стандартів ЄС, що до певної міри забезпечить їх безпеку і, відповідно, забезпечить Союзу безпечне середовище. Поняття норм і цінностей все частіше стало фігурувати в офіційних документах Європейського Союзу 2000-х років.

Ще в середині 2000-х років датський дослідник, один із засновників концепції нормативної сили ЄС, Ян Меннерс зазначав, що ЄС має застосовувати свої нормативні принципи до відповіді на безпекові виклики [9, с. 405]. І хоча, визначення ЄС як нормативного актора в зовнішній та безпековій політиці і досі є предметом численних наукових та експертних дискусій в Європі та за її межами, нормативна парадигма його діяльності набирає обертів і її вплив відчувають треті країни, а зокрема й Україна, що входить до програми Східне партнерство. Ян Меннерс розуміє під нормативною силою ЄС намір Союзу як зовнішньополітичного актора розробляти, поступово втілювати та поширювати і, таким чином, стандартизувати норми (правила) та цінності в міжнародних відносинах за допомогою несилових (без примусу) методів [10, с. 2]. Нормативні цілі (поширення ідеї верховенства права, миру та демократії, прав людини тощо) базуються на цінностях. В цьому їх суттєва відмінність від інших, напр., стратегічних цілей. Держави-члени ЄС досягли згоди відповідно до цих принципів настільки, що вони трансформувались у юридично зобов'язуючі.

ЄС демонструє свою нормативну силу шляхом поширення або дифузії, інформаційного поширення, процедурного поширення, передавання, відкритого поширення та культурної фільтрації [11]. Причому поширення своїх норм ЄС здійснює не насильницьким шляхом або шляхом нав'язування, а внаслідок прикладу. Яскравою ілюстрацією такого поширення є країни Східного партнерства, на які Союз покладає функцію забезпечення безпечного середовища на східних кордонах ЄС. В цій програмі ключовим інструментом досягнення цілей ЄС є принцип обумовленості, який прив'язує адресні країни до практичних завдань. Саме через стимулювання і заохочення з боку ЄС та добровільне запровадження норм і стандартів ЄС країнами Східного партнерства, що ставлять за мету поглиблення інтеграції в європейський простір, і проявляється нормативна сила ЄС.

Нормативність, що поширюється і на сферу безпеки, є вкрай актуальним інструментом підтримки безпеки України в найбільш чутливих сферах через запровадження норм і стандартів ЄС. Так, їх імплементація зможе виконати ряд важливих функцій:—служить в якості модернізаційної основи для реформування економіки, політичної системи, правоохоронної та судової системи. З огляду на те, що найбільш критичними для України є загрози внутрішнього характеру, така функція нормативної сили ЄС є вкрай важливою;—оскільки Україна перебуває поза рамками безпекових структур та механізмів, що могли би гарантувати її безпеку в той час як вони є об'єктом геополітичної та гео економічної конкуренції двох та більше центрів сили, поширення норм та цінностей ЄС (які, що важливо, є компромісними для українського суспільства), є до певної міри гарантією власної безпеки.

Оскільки нормативна сила не в достатній мірі присутня в Європейській політиці сусідства і програмі Східне партнерство, Україна має максимально шукати способів свого долучення до діяльності Союзу в рамках Спільної безпекової і оборонної політики. Участь у системі європейської безпеки має на меті стати інструментом досягнення зовнішньополітичних і стратегічних цілей України. Після провалу підписання Угоди про асоціацію з ЄС, яка передбачала ряд механізмів безпекового співробітництва між сторонами, може розглядатись співпраця за моделлю секторального співробітництва, однак фундаментом такої кооперації навряд чи стануть спільні цінності, які є основою відносин ЄС із сусідами, партнерами і т. д. Підписання та імплементація Угоди в повному обсязі може стати для України дієвим інструментом для внутрішніх перетворень, у тому числі і забезпечення безпеки.

Загалом, пріоритетом стратегії національної безпеки України має бути максимальне нівелювання зовнішнього тиску. Тому, найкращим інструментом гарантування незалежності, суверенітету та національної безпеки України видається вироблення та відстоювання в усіх переговорних процесах такої схеми кооперативних зв'язків, яка передбачала би формування взаємозалежної і взаємовигідної моделі безпеки на європейському безпековому просторі із залученням всіх її акторів. Інтеграція України до системи європейської безпеки повинна бути спрямована на забезпечення неподільної загальноєвропейської безпеки в усіх її вимірах, де Україна виступатиме в якості надійного стабільного елемента.

З огляду на складність геополітичного вибору України та неоднозначність її зовнішньополітичної концепції, збереження напруження

в трикутнику ЄС-Україна-Росія, особливо важливо наголосити, що у випадку, якщо Євросоюз має на меті поширення власних цінностей, впливу на зону сусідства та забезпечення безпеки на зовнішніх кордонах з партнерами, його аргументи чи критерії обумовленості мають бути дуже вагомими, такими, що переважатимуть тиск Росії. Від успішності процесу європеїзації Росії, який вона, безперечно, відчуває, значною мірою залежатиме і безпека України. Паралельність процесу європеїзації в країнах Східної Європи і Росії могло би сприяти послабленню напруги в трикутнику ЄС-Україна-Росія.

Список використаних джерел:

1. Emerson Michael. Do we detect some neo-Finlandisation in the Eastern neighbourhood? [Електронний ресурс] Michael Emerson // CEPS European Neighbourhood Watch.—Issue 49.—28 May 2009.—Режим доступу: <http://www.ceps.eu/system/files/old/NW/NWatch49.pdf>
2. Мальгин А. Политика ЕС в отношении европейских стран СНГ // Европейский союз и европейские страны СНГ / под ред. В. Грабовски, М. Наринского, А. Мальгина. М., 2002.
3. Круглий стіл: "Національна безпека: порядок денний для України" [Електронний ресурс].—06.04.2009.—Режим доступу: <http://www.niisp.org.ua/defa~100.php>
4. Л. Шевцова. Інтерв'ю. [Електронний ресурс].—07.12.2013.—Режим доступу: http://www.in.am/rus/press_prussian_38251.html
5. Концепция внешней политики Российской Федерации. Утверждена Президентом Российской Федерации В. В. Путиным 12 февраля 2013 г. [Електронний ресурс].—Режим доступу: http://www.mid.ru/brp_4.nsf/0/6D84DDEDEDBF7DA644257B160051BF7F
6. Никонов В.: Россия сохраняется как мировой центр силы, но не ставит глобальных целей [Електронний ресурс] / В. Никонов // Индекс безопасности No 2 (105), Том 19.—Весна 2013.—с. 20.—Режим доступу: <http://pircenter.org/media/content/files/11/13722628610.pdf>
7. Кількісна оцінка варіантів регіональної інтеграції України: глибока та всеосяжна зона вільної торгівлі з ЄС чи митний союз з Росією, Білоруссю та Казахстаном.—[Електронний ресурс].—Інститут економічних досліджень та політичних

- консультацій, Німецька консультативна група.—листопад 2011.—Режим доступу: http://www.ier.com.ua/files/publications/Policy_papers/German_advisory_group/2011/PP_05_2011_ukr.pdf
8. Börzel Tanja A. The Transformative Power of Europe Reloaded. The Limits of External Europeanization / Tanja A. Börzel.—KFG Working Paper, February 2010, #11.
  9. Manners Ian. European Union ‘Normative Power’ and the Security Challenge.—European Security.—Volume 15, Issue 4, 2006.
  10. Who is a Normative Foreign Policy Actor?: The European Union and Its Global...—edited by Nathalie Tocci.—Center for European Security Studies.—2008.
  11. Manners Ian. Normative Power Europe: A Contradiction in Terms?—Journal of Common Market Studies, 2002. 40:2.—pp. 235–258.

Стаття надійшла до редакції 07.05.2014 р.

Хилько О. Л. Дилемма безопасности Украины

Данная статья анализирует специфику дилеммы безопасности Украины, которая сконцентрирована в вопросе, как интегрироваться в структуры европейской безопасности, одновременно сохраняя позитивные отношения с Россией. Обгрунтується применения инструментария Европейского Союза для усиления характеристик безопасности Украины.

Ключевые слова: дилемма безопасности Украины, среда безопасности, Европейский Союз, Россия.

Khylko O.L. Security dilemma of Ukraine

This paper analyzes the specifics of the security dilemma of Ukraine, which focuses on the issue of integration into the European security while maintaining positive relationship with Russia. Application of EU instruments to enhance the security parameters of Ukraine is substantiated.

Keywords: security dilemma of Ukraine, security environment, EU, Russia.

© Хилько О. Л., 2014